

KYSELYLOMAKE: FSD3684 VIITTOMAKIELIBAROMETRI 2020

QUESTIONNAIRE: FSD3684 SIGN LANGUAGE BAROMETER 2020

Tämä kyselylomake on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

This questionnaire forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the questionnaire is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

Detta frågeformulär utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om frågeformuläret är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Pyydämme sinua osallistumaan Viittomakielibarometri 2020 -kyselyyn

Tämä tiedote lähetetään kaikille, jotka ovat ilmoittaneet Väestötietojärjestelmään äidinkielekseen suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen.

Kutsumme sinut vastaamaan kyselyymme. Siinä selvitetään, millaisia kokemuksia sinulla on viittomakielisistä palveluista.
KYSELY ON VAPAAEHTOINEN.

Kyselyyn vastataan verkkolomakkeella osoitteessa barometri2020.fi
(<http://barometri2020.fi>)

Voit vastata viittoon tai kirjoittaen 30.10.2020 asti.

Mikä tämä kysely on?

Kysely on nimeltään Viittomakielibarometri. Se toteutetaan nyt ensimmäistä kertaa. Eri lakien mukaan viittomakieliset palvelut tulee turvata, mutta miten on käytännössä?

Kyselyn toteuttaa Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak). Tutkimuksen tilaaja on oikeusministeriö. Se seuraa kielibarometriä avulla kielellisten oikeuksien toteutumista Suomen kielivähemmistöissä.

Mitä kyselyssä kysytään?

Kyselyn kautta halutaan esimerkiksi selvittää, millä kielellä sinua palvellaan terveydenhuollossa tai onko lapsellesi järjestetty viittomakielen opetusta peruskoulussa.

Kysymyksiä on 45, joten vastaamiseen kannattaa varata aikaa. Kysymyksiin voi myös vastata "en osaa sanoa", sekin on tärkeää tietoa. Kaikki kysymykset on sekä viitottu että kirjoitettu suomeksi. Voit valita, millä kielellä vastaat.

Sinun ei tarvitse vastata kyselyyn, jos et halua. Osallistuminen on täysin vapaaehtoista!

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Kuka näkee vastaukset?

Kyselyyn vastataan nimettömänä. Vastaukset näkee Humakin tutkija Päivi Rainò. Tutkimuksessa ovat mukana myös lehtorit Juha Manunen ja Liisa Halkosaari.

Kaikki tutkijat ovat vaitiolovelvollisia.

Vastaukset koostetaan raportiksi niin, että henkilöitä ei voi tunnistaa.

Tarvitsetko apua?

Jos tarvitset apua kyselyyn vastaamisessa, voit ottaa suoraan yhteyttä viittomakieliseen tutkijaan:

Juha Manunen

[[Yhteystiedot poistettu.]]

Haluatko tietää lisää? Voit ottaa yhteyttä:

Päivi Rainò

[[Yhteystiedot poistettu.]]

Liisa Halkosaari

[[Yhteystiedot poistettu.]]

Osoitelähde: Väestötietojärjestelmä, Digi- ja väestötietovirasto, PL 123, 00531 Helsinki

Kuvalähteet: Papunetin kuvapankki, papunet.net: Paxtoncrafts Charitable Trust; Sclera, muokkaus Maarit Mykkänen, Virpi Puikkonen, Savas ja Mainostoimisto Ad Kiivi Oy; Kuvako; Sergio Palao / ARASAAC.

Viittomakielibarometri 2020 - Suomalainen viittomakieli

Tervetuloa vastaamaan Viittomakielibarometriin!

Huom. Voit vastata 30. lokakuuta 2020 asti!

Mikä on kielibarometri?

Kielibarometri on kyselytutkimus.

Samanlaisia tutkimuksia tehdään tänä vuonna Suomen kaksikielisissä kunnissa suomen- ja ruotsinkielisille sekä saamenkielisille saamelaisten kotiseutualueella. Nyt kysely tehdään ensimmäistä kertaa myös viittomakielisille.

Kuka tämän kyselyn tekee?

Viittomakieleen liittyvän kyselyn toteuttaa Humanistinen ammattikorkeakoulu yhteistyössä oikeusministeriön kanssa.

Miksi sinua on pyydetty tähän tutkimukseen mukaan?

Olet ehkä saanut kotiisi tiedotteen tästä tutkimuksesta, koska olet ilmoittanut Väestötietojärjestelmään äidinkieleksesi viittomakielen.

Olemme myös tiedottaneet tutkimuksesta eri medioissa.

Toivomme, että kyselyyn osallistuvat täysi-ikäiset henkilöt, jotka kokevat viittomakielen äidinkielekseen.

Vastaaminen on vapaaehtoista.

Voit myös lopettaa milloin tahansa kyselyyn vastaamisen.

Vastaaminen on anonyymiä.

Vastaajilta ei kysytä nimeä tai muita henkilötietoja.

Jos vastaat viittomakielellä, voit viittoja niin, että kasvojasi ei näy. Humakin tutkijat kääntävät viittomasi vastaukset kirjoitetulle kielelle.

Viittomakieliset vastaukset hävitetään heti, kun ne on käännetty suomeksi. Vastauksista ei voi sen jälkeen tunnistaa ketään.

Tutkijat ovat vaitiolovelvollisia. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Toivomme sinun vastaavan kyselyyn viimeistään ~~18.10.2020~~ **30.10.2020** mennessä.

Vastaaminen vie noin 30–45 minuuttia.

Jos haluat mieluummin, että kuuro henkilö haastattelee sinua henkilökohtaisesti, ota yhteys Humakin tutkijaan, lehtori Juha Manuseen, [[Yhteystiedot poistettu.]]

Mihin kyselyjen tuloksia käytetään?

Kyselytulosten kautta oikeusministeriö ja hallitus saavat kattavan kuvan vähemmistökieliä käyttävien kieliolosuhteista Suomessa.

Tulosten perusteella arvioidaan, kuinka kielilakia ja viittomakielilakia on käytännössä toteutettu. Tuloksia käytetään myös viittomakielellä saatavien palvelujen parantamiseen.

Missä tulokset julkaistaan?

Viittomakielibarometrin tulokset julkaistaan 2020 vuoden lopussa. Löydät silloin **Viittomakielibarometri 2020** -julkaisun Humakin kirjaston sivuilta humak.finna.fi (<https://humak.finna.fi/>).

Vastauksesi on meille tärkeä.

Kiitos jo etukäteen yhteistyöstä!

Päivi Rainò, FT, dosentti

vastaava tutkija

Yhteystiedot: [[Yhteystiedot poistettu.]]

Seuraava

Suomalainen viittomakieli

Tällä lomakkeella kerätään tietoja suomalaista viittomakieltä käyttäviltä. Suomenruotsalaista viittomakieltä käyttäviltä tietoja kerätään eri lomakkeella.

Ellei muuta ole erikseen mainittu, tässä lomakkeessa sanalla **viittomakieli** tarkoitetaan **suomalais-ta viittomakieltä**.

Jos käytät säännöllisesti myös muita viittomakieliiä, voit kertoa siitä kyselyn lopuksi.

Aluksi kysymyksiä taustastasi

1. Milloin olet syntynyt?

Vuosi

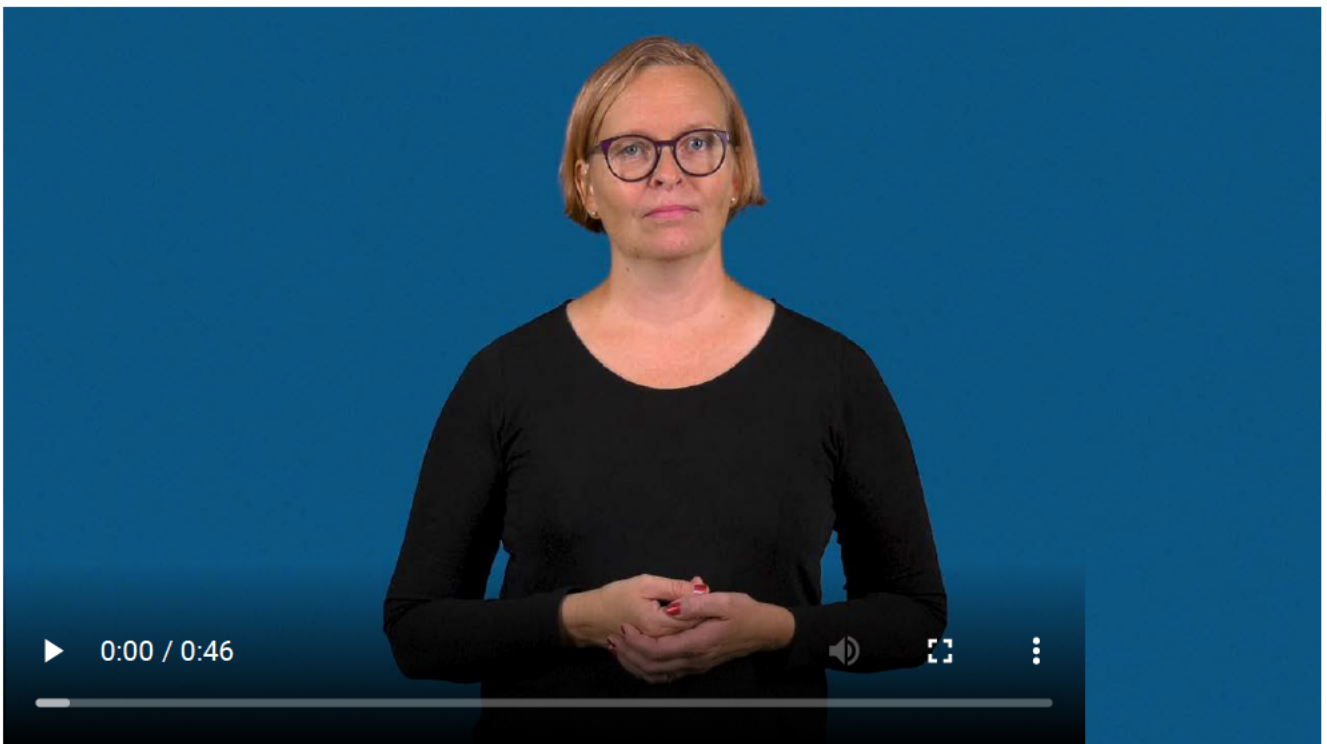
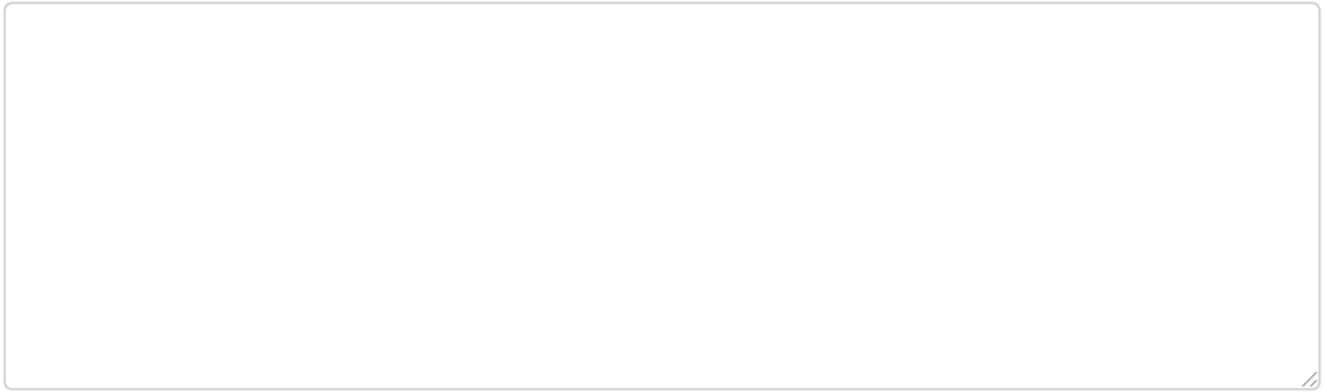

2. Mikä on korkein koulutusaste, jonka olet suorittanut?

- Kansa-/peruskoulu
- Ammattitutkinto
- Ylioppilastutkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto
- Ammattikorkeakoulututkinto tai alempi korkeakoulututkinto
- Opistoasteen ammatillinen tutkinto tai vastaava
- Licensiaatin- tai tohtoritutkinto
- Muu, mikä?
- Ei vastausta

2. Muu, mikä?

3. Mihin ammattiryhmään kuulut?

- Maatalousyrittäjä
- Ylempi toimihenkilö
- Alempi toimihenkilö/työntekijä
- Eläkeläinen

- Opiskelija
- Kotiäiti tai koti-isä
- Työtön
- Yksityisyrittäjä, työnantaja, yksityinen ammatinharjoittaja
- Johtavassa asemassa toisen palveluksessa
- Muu, mikä?
- Ei vastausta

3. Muu, mikä?

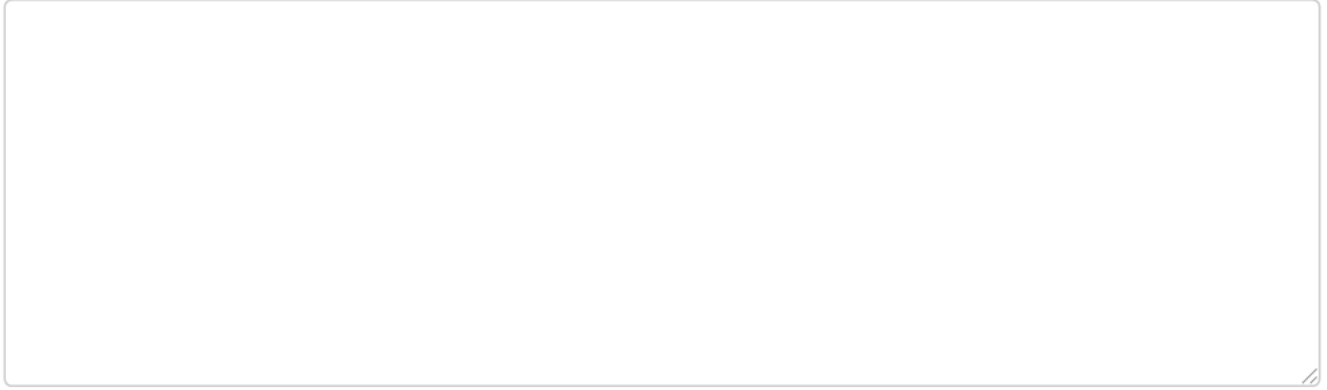

4. Mikä on väestötietojärjestelmään merkitty äidinkielesi?

- suomalainen viittomakieli
- suomenruotsalainen viittomakieli
- suomi
- ruotsi
- muu kieli, mikä?
- Ei vastausta

4. Muu kieli, mikä?

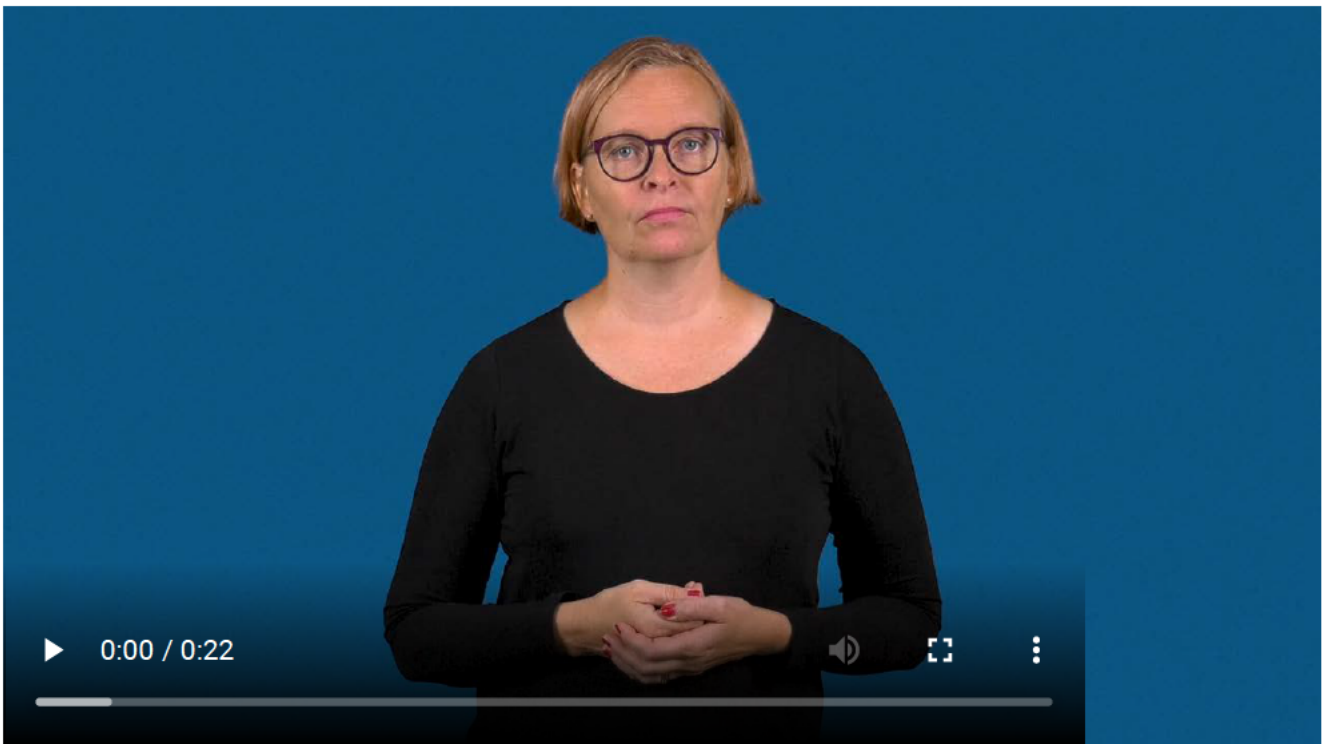

5. Miten kuvailisit itseäsi - oletko...

- kuuro
- huonokuuloinen
- kuuleva
- kuulovammainen
- kuurosokea
- kuulonäkövammainen
- muu kuvaus, mikä?
- Ei vastausta

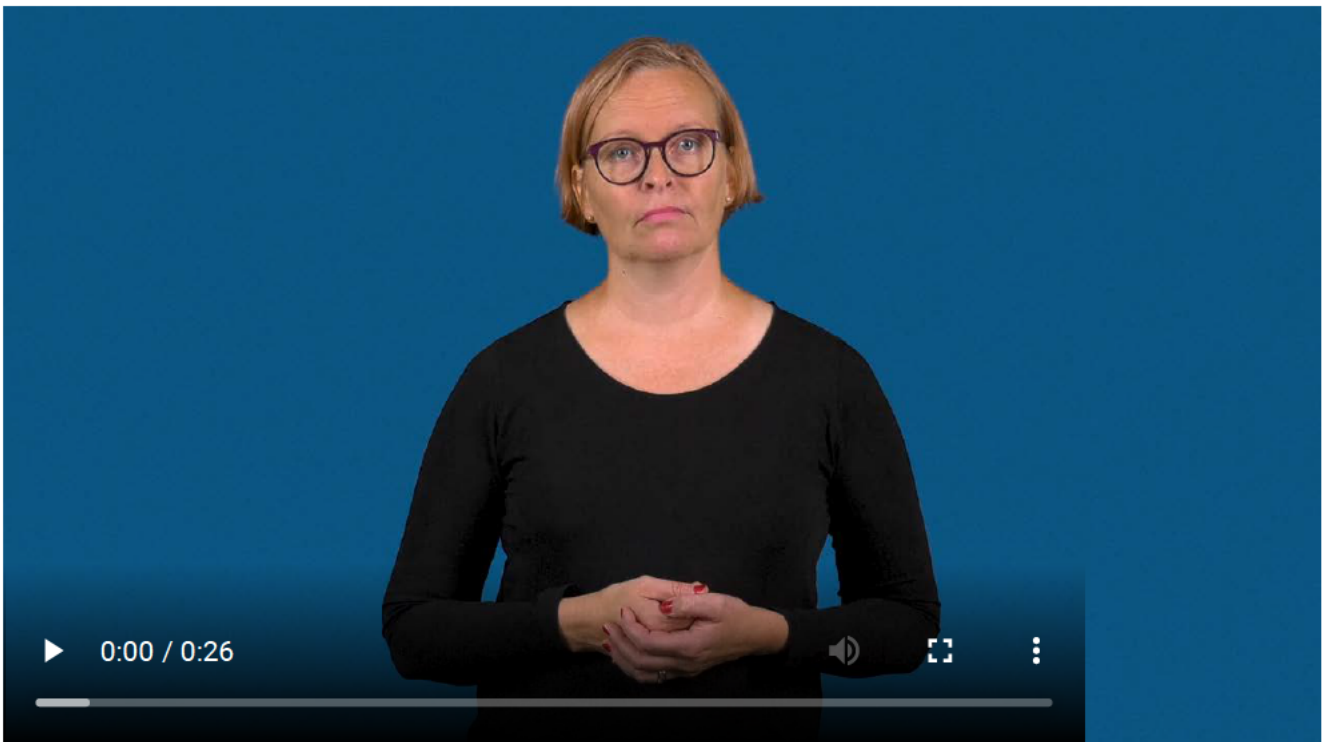
5. Muu kuvaus, mikä?

6. Kuinka hyvin osaat mielestäsi suomalaista viittomakieltä?

Täydellisesti

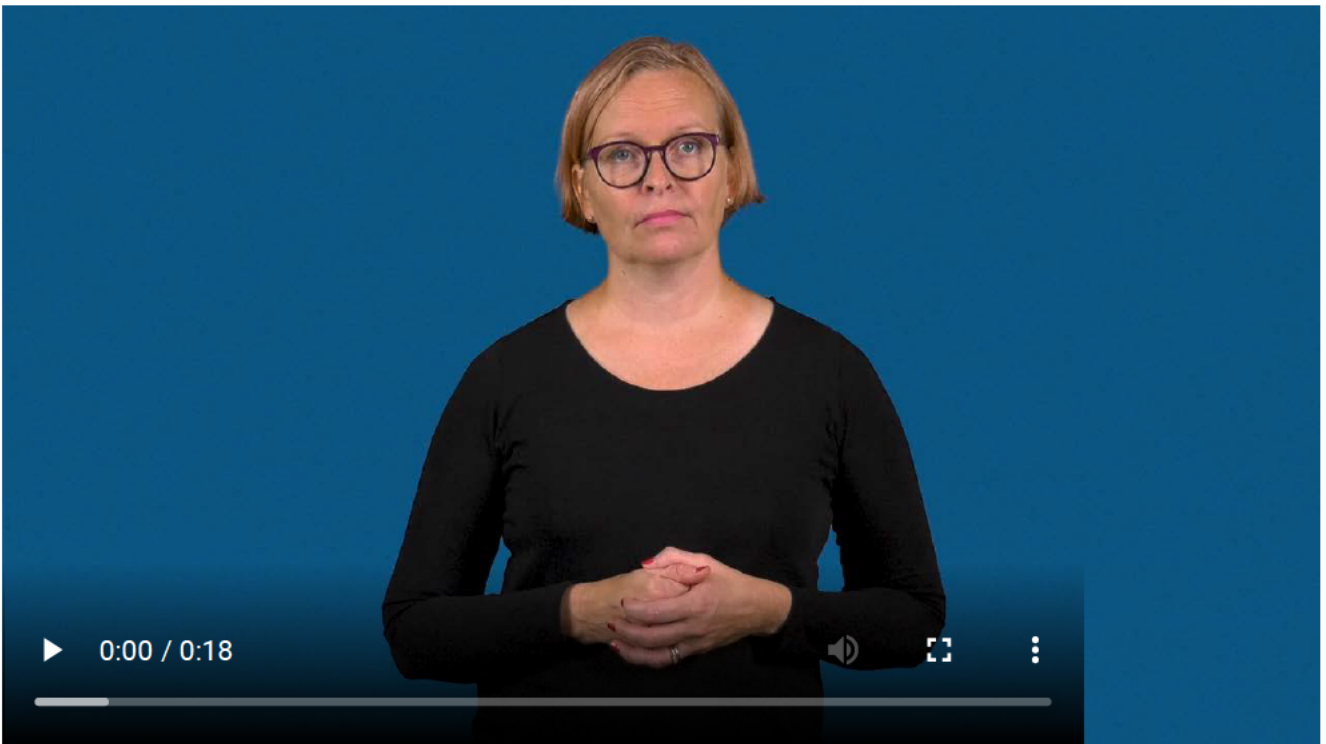
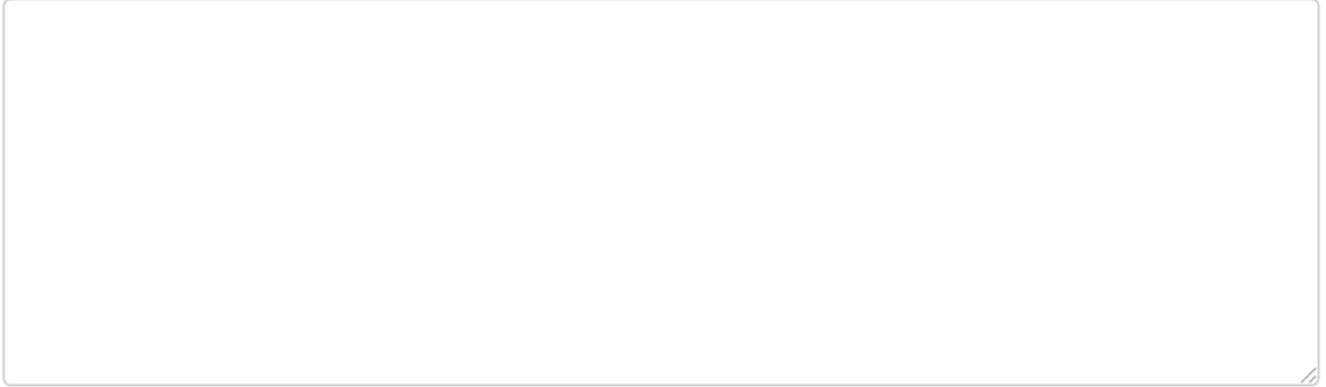
- Melkein täydellisesti
- Tyydyttävästi
- Huonosti
- En lainkaan
- Ei vastausta

7. Minkä kielen koet omaksi äidinkieleksesi?
(voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon)

- suomalainen viittomakieli
- suomenruotsalainen viittomakieli
- suomi
- ruotsi
- muu, mikä?

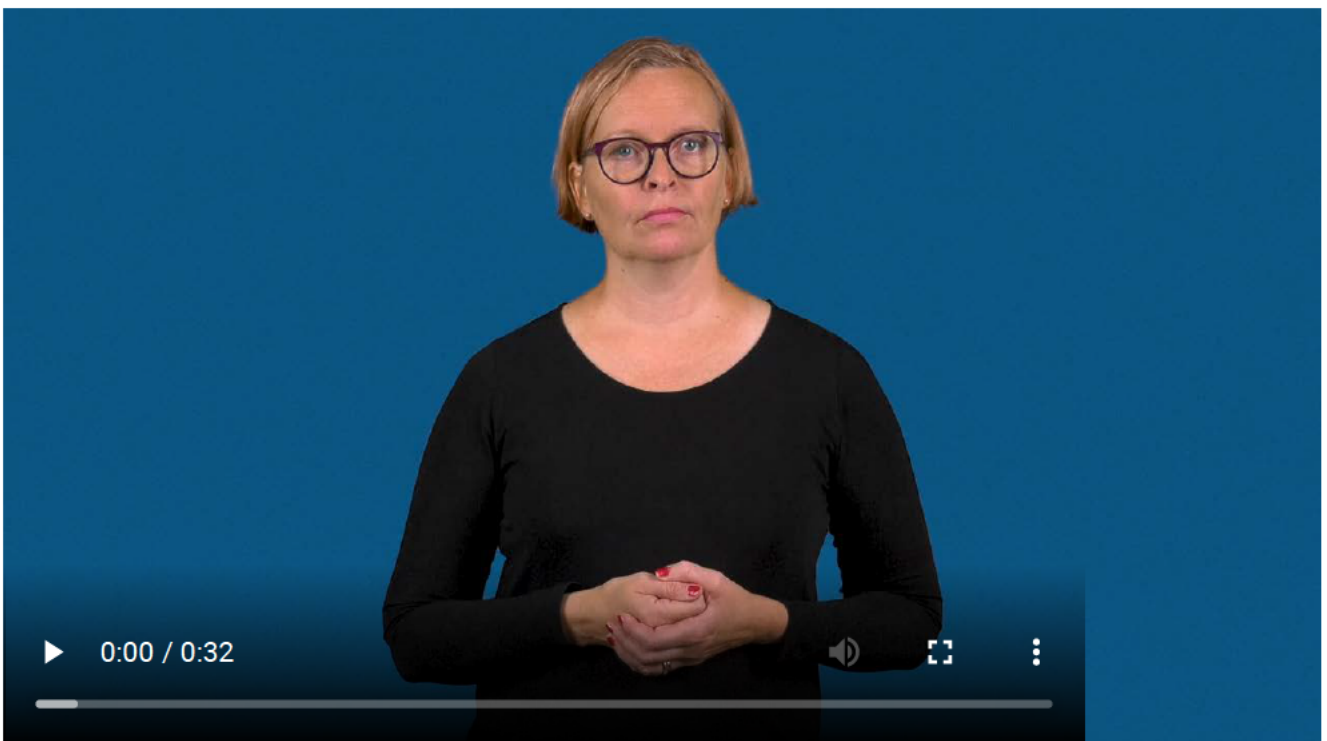
7. Muu, mikä?

8. Koetko olevasi...

- yksikielinen
- kaksikielinen
- monikielinen
- Ei vastausta

8. Monikielinen - millä kielillä?

9. Jos koet olevasi kaksi- tai monikielinen, mikä on mielestäsi vahvin kieleesi?

- suomalainen viittomakieli
- suomenruotsalainen viittomakieli
- suomi
- ruotsi
- kaikki kielet ovat yhtä vahvoja
- muu, mikä?
- en osaa sanoa
- Ei vastausta

9. Muu, mikä?

Vapaa ajalla esim
harrastuksissa

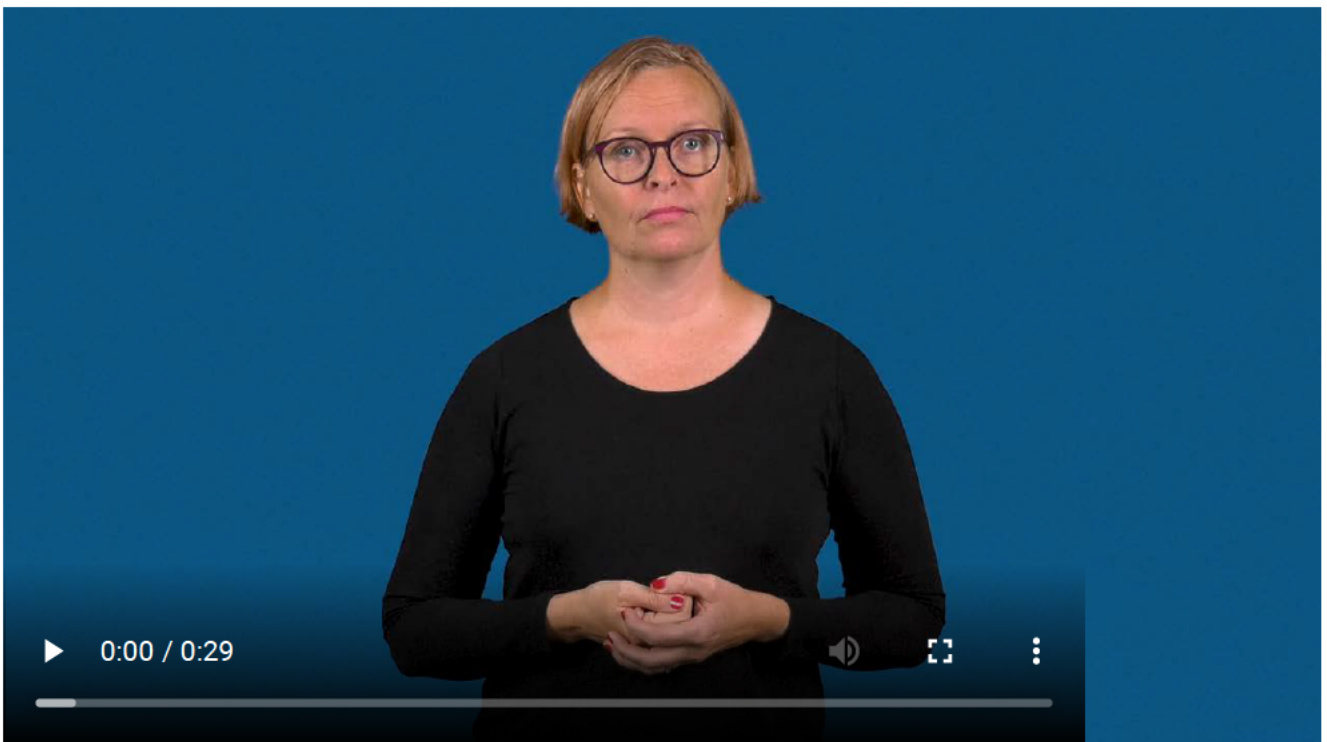
11. Tässä voit kertoa enemmän viittomakielen käytöstäsi.
(Voit myös siirtyä seuraavaan kysymykseen.)

12. Kuuluuko talouteesi tällä hetkellä 0-6-vuotiaita lapsia?
(Jos vastaat "kyllä", saat lisää lasten kieliympäristöön liittyviä kysymyksiä.)

Kyllä Ei Ei vastausta

13. Onko lapsesi (hän/he) viittomakielisessä päivähoitossa/esikoulussa?

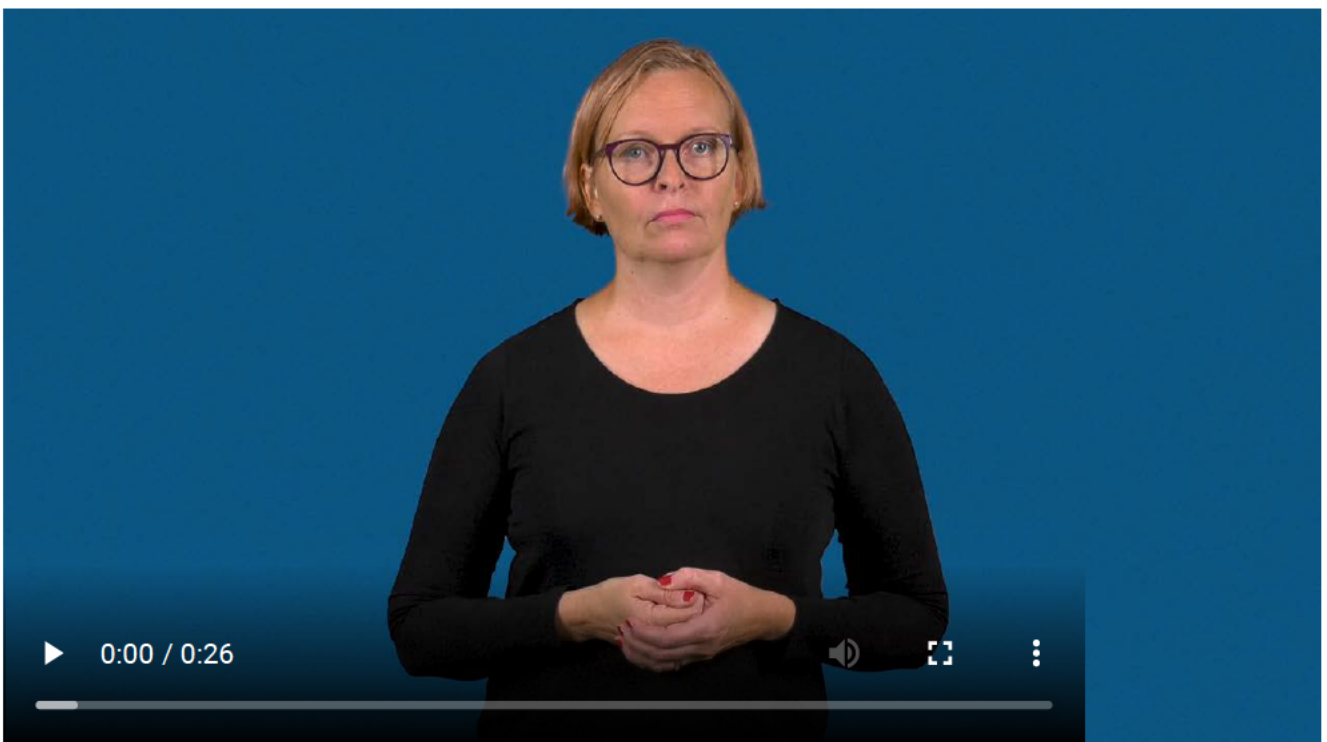
Kyllä. Miten viittomakielinen päivähoito/esikoulu on läriestetty?

Kyllä. Miten viittomakielinen päivähoito/esiopetus on järjestetty?

Ei. Miksi ei?

Ei vastausta

13. Miten viittomakielinen päivähoito/esiopetus on järjestetty?

14. Saako lapsesi (hän/he) viittomakielen opetusta?

- Kyllä. Miten opetus on järjestetty?
- Ei. Miksi ei?
- Ei vastausta

14. Miten opetus on järjestetty?

15. Tässä voit kertoa lisää esikoulun/päivähoidon tilanteesta ja siitä, ovatko lapset (lapsi) kuulevia, kuuroja vai kuulovammaisia.

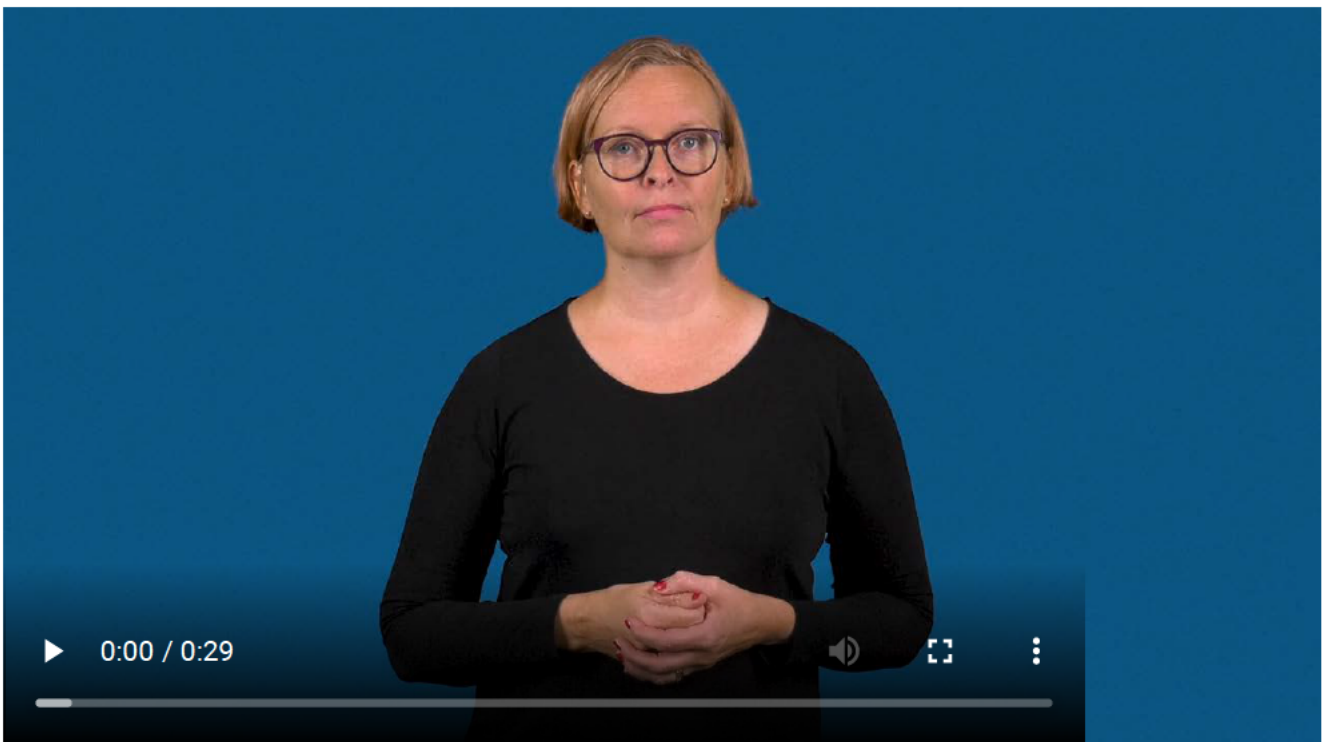
(Kyselyllä halutaan selvittää myös kuurojen vanhempien kuulevien lasten eli ns. coda-lasten tilannetta.)

16. Kuuluuko talouteesi tällä hetkellä 7-17-vuotiaita lapsia?
(Jos vastaat "kyllä", saat lisää lasten kieliympäristöön liittyviä kysymyksiä.)

Kyllä Ei Ei vastausta

17. Saako lapsesi (hän/he) viittomakielen opetusta kotikielen/oman äidinkielen opetuksena?

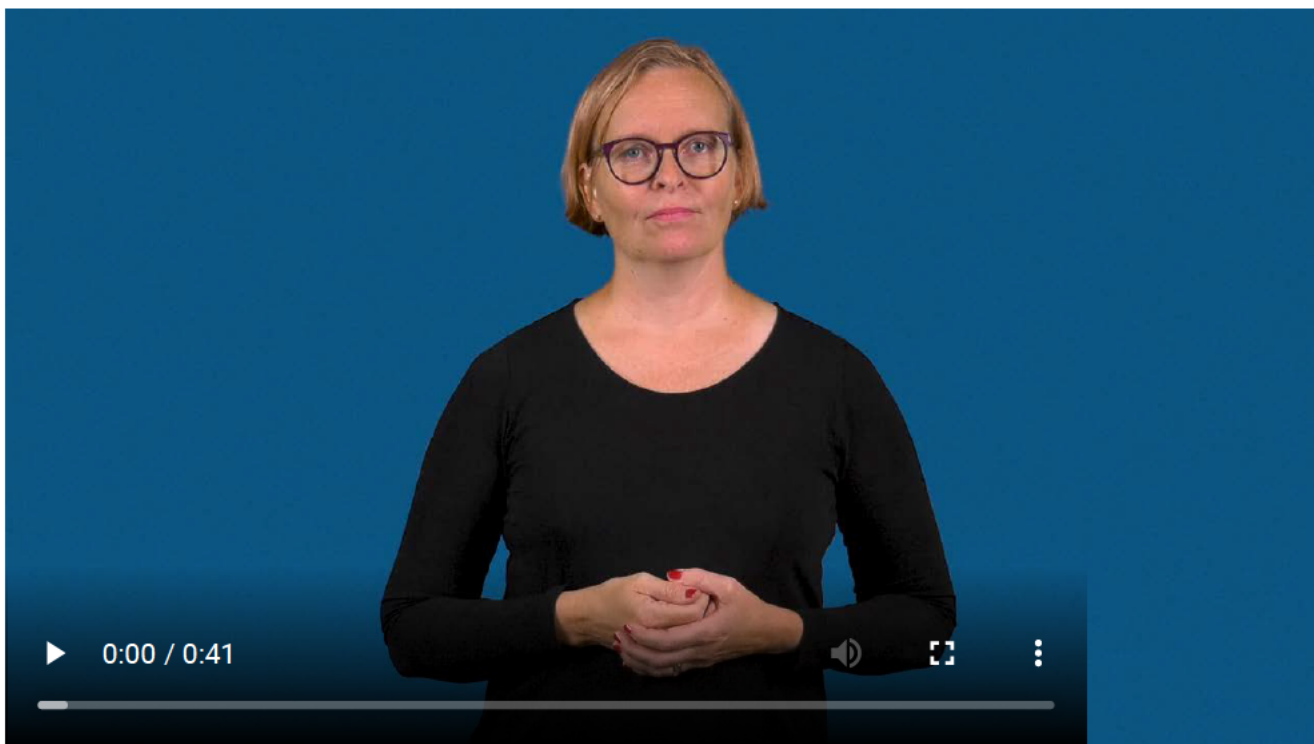
Kyllä. Miten opetus on ääriestetty?

Kyllä. Miten opetus on järjestetty:

Ei. Miksi ei?

Ei vastausta

17. Miten opetus on järjestetty?

18. Saako lapsesi (hän/he) koulussa opetusta viittomakielellä?

- Kyllä, kaikissa aineissa – koulun opetuskieli on viittomakieli
- Kyllä, osassa oppiaineita
- Kyllä, opetustoimi kustantaa tulkkauspalvelut
- Ei, lapsi käy suomenkielistä koulua
- Ei, muu syy. Mikä?
- Ei vastausta

18. Ei, muu syy. Mikä?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the user to provide a response to the question above.

19. Tässä voit kertoa lisää lasten koulutilanteesta ja siitä, ovatko lapset (lapsi) kuulevia, kuuroja vai kuulovammaisia.

(Kyselyllä halutaan selvittää myös kuurojen vanhempien kuulevien lasten eli ns. coda-lasten tilannetta.)

Kieli-ilmapiiri asuinseudullasi

20. Miten kuvailisit viittomakieltä ja suomea (tai muita puhuttuja kieliä, ruotsia jne.) käyttävien asukkaiden välisiä suhteita tällä hetkellä?

- Erittäin hyvät
- Hyvät
- Vaihtelevat
- Huonot
- Erittäin huonot
- En osaa sanoa
- Ei vastausta

21. Oletko kohdannut kolmen viime vuoden aikana ennakkoluuloja omalla asuinseudullasi, koska olet käyttänyt viittomakieltä?

- Kyllä, usein
- Kyllä, joskus
- Kyllä, yksittäisiä kertoja
- Ei koskaan
- Ei vastausta

22. Voit kuvailla ennakkoluuloihin liittyviä kokemuksiasi ja tilanteita tarkemmin tässä:

23. Oletko kolmen viime vuoden aikana aikana kohdannut häirintää omalla asuinseudullasi (esim. suullisesti, sähköpostitse ja/tai eleitse), koska olet käyttänyt viittomakieltä?

- Kyllä, usein
- Kyllä, joskus
- Kyllä, yksittäisiä kertoja
- Ei koskaan
- Ei vastausta

24. Voit kuvailla häirintään liittyviä kokemuksiasi ja tilanteita tarkemmin tässä:

25. Oletko kolmen viime vuoden aikana kohdannut syrjintää (olet joutunut epäedulliseen asemaan, sinua on loukattu tai kohdeltu huonommin), koska olet käyttänyt viittomakieltä?

- Ei koskaan
- Kyllä, yksittäisiä kertoja
- Kyllä, joskus
- Kyllä, usein
- Ei vastausta

26. Voit kuvailla syrjintään liittyviä kokemuksiasi ja tilanteita tarkemmin tässä:

33%

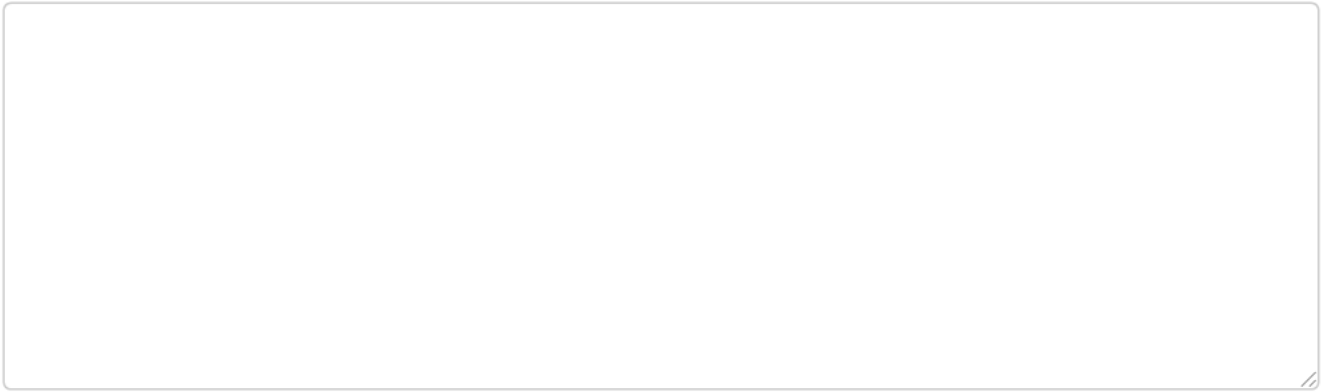
Kuinka saat tietoa ja palveluja viittomakielellä omassa asuinkunnassasi?

27. Tiedottaako asuinkuntasi palveluistaan viittomakielellä?

- Kyllä, mistä palveluista?
- Ei
- En osaa sanoa
- Ei vastausta

27. Mistä palveluista?

28. Järjestääkö asuinkuntasi viittomakielen tulkkauksen tarjoamiinsa palveluihin?

- Kyllä, mihin palveluihin?
- Ei
- En osaa sanoa
- Ei vastausta

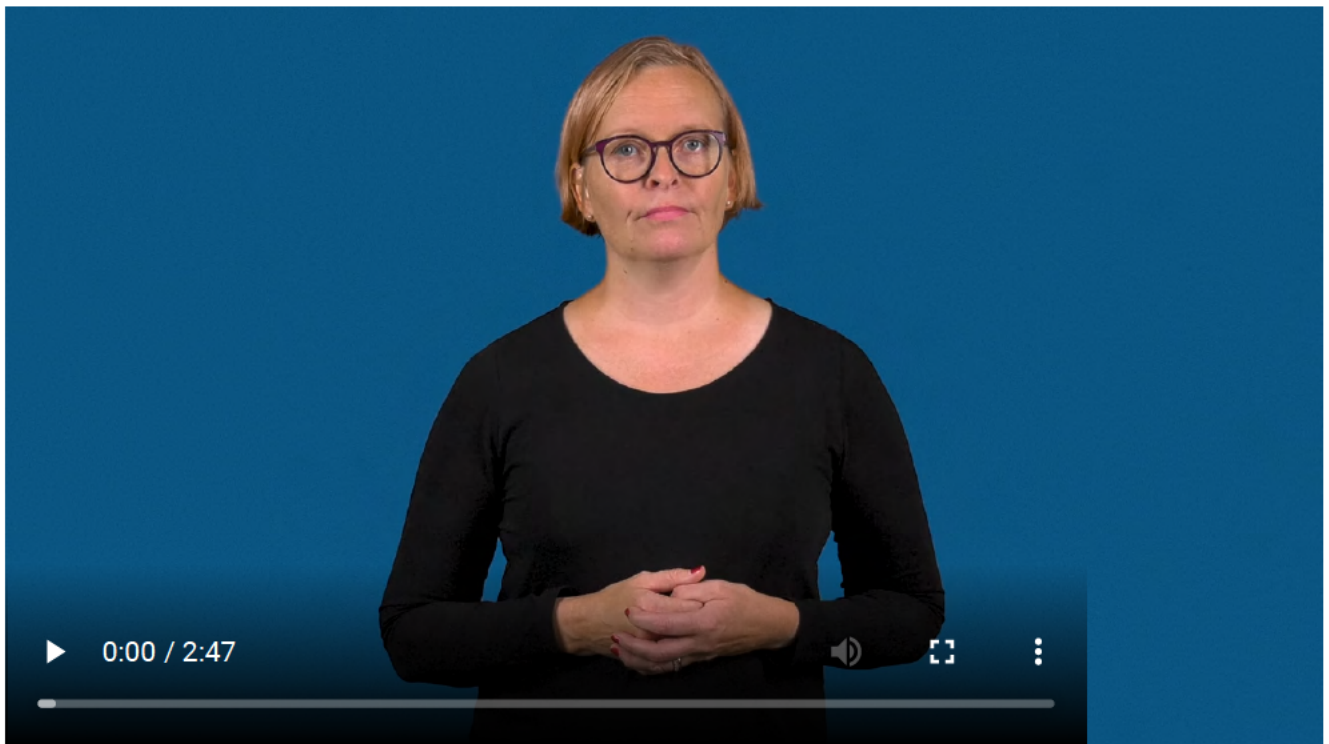
28. Mihin palveluihin?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for writing an answer to the question above. A small cursor icon is visible in the bottom right corner of the box.

44%

Kuinka hyvin sinua palvellaan omalla kielelläsi julkisissa palveluissa?

29. Alla on esimerkkejä erilaisista julkisista palveluista. Miten näissä palveluissa on yleensä toimittu, jos on ollut etukäteen tiedossa, että tarvitset tulkkia? Kuvaa tilanteita kolmen viime vuoden ajalta.

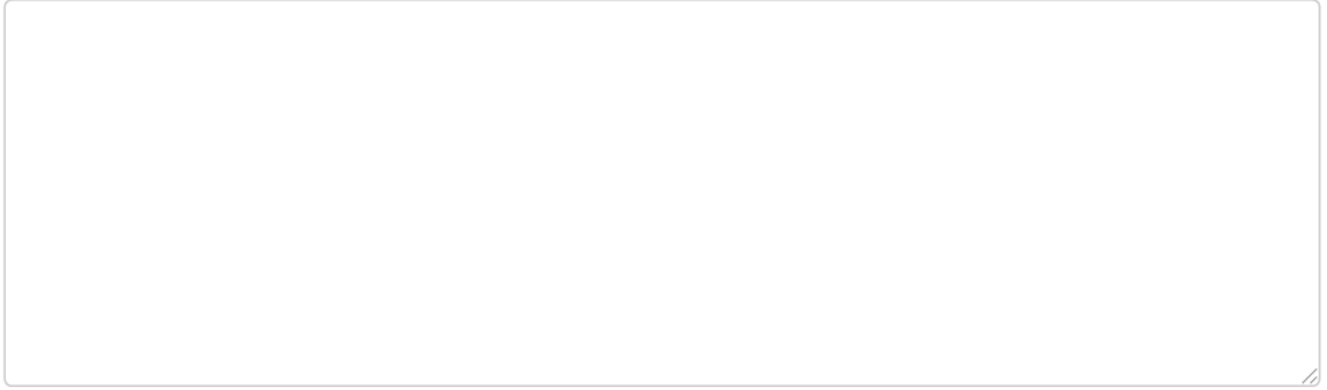
(Jos et käytä tulkkaukspalveluja, siirry seuraavaan kysymykseen.)

Päivähoitoon liittyvä asiointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Perusopetukseen liittyvä asiointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimiston) palvelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tuomioistuin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muu kunnan tai valtion viranomaisen. Kuvaile tarkemmin seuraavassa kohdassa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

30. Voit kuvailla tarkemmin kokemuksiasi julkisista palveluista tässä:

31. Miten julkisten palvelujen tarjoajien (esimerkiksi edellä kysymyksessä 29 mainittujen) tietoisuus viittomakielestä on muuttunut kolmen viime vuoden aikana?

- Parantunut paljon
- Parantunut jonkin verran
- Pysynyt ennallaan
- Huonontunut
- Huonontunut paljon
- En osaa sanoa
- Ei vastausta

**32. Ovatko julkisten palvelujen tarjoajat edistäneet kolmen viime vuoden aikana viittomakie-
len käyttöä ja tiedonsaantia viittomakielellä?**

- Kyllä, paljonkin
- Kyllä, jonkin verran
- Tilanne on pysynyt ennallaan
- Tilanne on jonkin verran huonontunut
- Tilanne on huonontunut paljon
- En osaa sanoa
- Ei vastausta

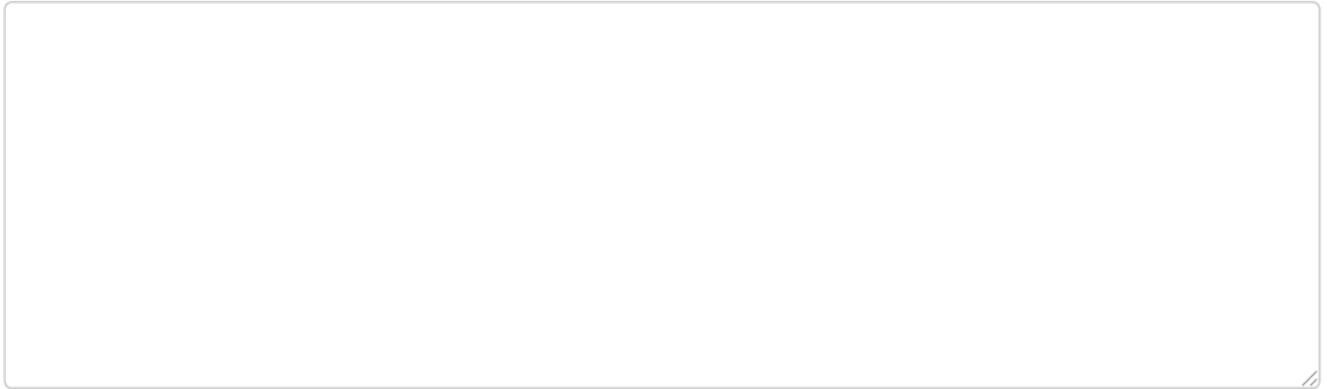
33. Jos olet ilmoittanut viranomaiselle tai toimihenkilölle etukäteen tarvitsevasi palvelua viittomakielellä, miten asia on yleensä järjestynyt?

(Voit valita useita vaihtoehtoja. Voit kuvailla kohtaamiasi tilanteita kyselyn lopussa.)

- Toimihenkilö tai viranomainen tilaa tulkin oma-aloitteisesti.
- Pyydän toimihenkilöä tai viranomaista tilaamaan tulkin.
- Toimihenkilö tai viranomainen ei saa palvelua järjestymään viittomakielellä.
- Tilaan itse tulkin Kelasta.
- Kanssani asioidaan puhumalla.
- Kanssani asioidaan kirjoittamalla paperille, älypuhelimeen jne.
- Minua aletaan vältellä.
- Minut jätetään yksin.
- Tilanne etenee muulla tavalla. Miten?
- En osaa sanoa.
- En käytä tulkkauspalveluja.

33. Miten tilanne etenee muulla tavalla?

(Voit myös kuvailla tilanteita kyselyn lopussa.)

34. Miten toimit, jos viranomainen tai toimihenkilö ei järjestä viittomakielen tulkkausta oma aloitteisesti tai pyydettäessä?

(Voit valita useita vaihtoehtoja Voit kuvailla kohtaamiasi tilanteita kyselyn lopussa)

- Vaihdan kieltä (esim. kirjoitan viestini suomeksi)
- Keskeytän asioimiseni / poistun paikalta

- Jatkan viittomakielen käyttämistä
- Teen asiasta valituksen. Voit tarkentaa tässä, kenelle teet valituksen:
- Pyydän, että joku muu henkilö palvelee minua
- Muu ratkaisu, mikä?
- En osaa sanoa

34. Voit tarkentaa tässä, kenelle teet valituksen:

55%

Seuraavaksi kysymyksiä Kelan järjestämistä tulkkauspalveluista

35. Kun tilaat tulkin Kelasta, käytätkö useimmiten...

- viittomakielen tulkkausta
- viitotun puheen tulkkausta
- kirjoitustulkkausta
- kuulonäkövammaisille tarkoitettua tulkkausta
- muu vaihtoehto, mikä?
- en käytä Kelan järjestämiä tulkkauspalveluja. Miksi?
- Ei vastausta

35. Muu vaihtoehto, mikä?

36. Onko tilauksesi mukainen tulkkaus järjestynyt?

- Aina
- Useimmiten

- Joskus
- Harvoin
- Ei koskaan
- Ei vastausta

37. Millainen on tulkkauksen laatu ollut kielellisesti?

(Voit kuvailla tarkemmin kokemuksiasi Kelan tulkkauspalveluista seuraavassa kohdassa.)

- Erinomainen
- Hyvä
- Tyydyttävä
- Huono
- En osaa sanoa
- Ei vastausta

38. Tässä voit halutessasi kuvailla kokemuksiasi Kelan järjestämistä tulkkaukspalveluista:
(Voit myös siirtyä seuraavaan kysymykseen.)

66%

Arvioi, miten saat digitaalisia verkkopalveluja viittomakielellä.

39. Miten löydät tietoja viittomakielellä viranomaisten ylläpitämillä sivustoilla (esim. Suomi.fi, Verco.fi, Poliisi)?

- Erittäin helposti
- Helposti
- Tyydyttävästi
- Huonosti
- En löydä tietoja lainkaan viittomakielellä
- En osaa sanoa
- Ei vastausta

40. Miten digitaaliset asiakaspalvelut toimivat omalla kielelläsi julkisen palveluntarjoajan verkkosivuilla (esim. VR, Posti, Kansalaisneuvonta/Suomi.fi, Yleisradio)?

- Olen saanut halutessani viittomakielistä palvelua (esim. viranomaisen itse järjestämä viittomakielinen etätulkkauspalvelu)
- Käytän palveluja suomeksi (esimerkiksi chat- ja tekstiviestipalvelut)
- Tarjotut digitaaliset palvelut eivät ole toimivia viittomakieltä käyttävälle
- En ole käyttänyt palveluja
- En osaa sanoa
- Ei vastausta

41. Tässä voit kuvailla lisää kokemuksiasi digitaalisista palveluista:
(Voit myös siirtyä seuraavaan kysymykseen.)

77%

Kysymyksiä kielellisistä oikeuksista

42. Miten hyvin tunnet lakisääteiset kielelliset oikeutesi?

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- Huonosti
- En lainkaan
- Ei vastausta

43. Miten tärkeinä pidät kielellisiä oikeuksia?

- Erittäin tärkeinä
- Tärkeinä
- Ei niin tärkeinä
- Ei lainkaan tärkeinä
- En osaa sanoa
- Ei vastausta

44. Oletko kolmen viime vuoden aikana ottanut yhteyttä yhdenvertaisuusvaltuutettuun tai muihin viranomaisiin tai toimihenkilöihin kysymyksissä, jotka koskevat kielellisiä oikeuksia?

- En
- Kyllä. Keneen ja millaisessa kysymyksessä?
- Ei vastausta

44. Keneen ja millaisessa kysymyksessä?

88%

Lopuksi

45. Kerro lopuksi, missä maakunnassa asut:

- Uusimaa
- Kanta-Häme
- Pirkanmaa
- Päijät-Häme
- Satakunta
- Varsinais-Suomi
- Keski-Suomi
- Etelä-Karjala
- Etelä-Savo

- Kymenlaakso
- Pohjois-Savo
- Pohjois-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Keski-Pohjanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Pohjanmaa
- Kainuu
- Lappi
- Ahvenanmaa
- En halua sanoa
- Ei vastausta

46. Tässä voit kommentoida kyselyä tai tarkentaa vastauksiasi:

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for recording information. It occupies the upper-middle portion of the page.